

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок Ч. 16. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конт.: П. К. О. Львів 504.060.
Бюро Чеських Лесіон
Прага „Діло“.
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00 „
Піврічно 30.00 „
Річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у че-
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

На допомогу нашій молоді!

УКРАЇНЦІ!

У великій потребі звертаємось до Вас, Ки-
ївці на поталу незavidної долі, позбавлена на-
дійної опіки наша студіююча молодь жде від
Вас негайної допомоги. Ви не можете відмовитись
Вас не дасть їй того, що їй неодмінно конче. Ви
не можете залишитися глухими на її заклик.
Але про поміч тим, що вже в найближчому
часі мають зайняти позиції батьків, про молоде
покоління, що на зміну старшому прийти має.
Вони мусять переняти ті великі обов'язки провід-
ної верстви нації, від яких виконання залежить
наше майбутнє.

Та чи сучасне положення українського сту-
дентства сприяє цьому, щоб воно могло в май-
бутньому підняти цих завдань?

Українці! Наше студентство стоїть перед
небезпечкою фізичного нидіння. Навіть ця мала
кількість нашої інтелігентської молоді — бо чи-
сто нашого студентства постійно зменшується
— не може знайти відповідних умов праці,
хороше мешкання і постійне недоживлювання,
брак грошей на оплати і книжки — ось умовини,
у яких нашому студентству приходится працю-
вати. Коли ще згадати про утрудненний для нього
доступ до високих шкіл, то образ доповнює-
ться.

Стоїмо перед можливістю заглади нашої ін-
телігентської молоді. Це веде до утрати провід-
ної верстви нації. За тисячеліття нашої історії
тільки ми вже не раз нашу провідну верству.
Це коштувало нас цілі століття неволі. Допустити
до подібного тепер, значить — перечеркнути
можливості нашого національного розвитку на
півдні, значить — закріпити власну неволю!
Істинний самозбереження, свідомість нашої
великої майбутньої та наша національна
персть не можуть допустити до того, щоб на
наших очах цидів цвіт української нації.

Українці! У Львові діє від чотирьох місяців
Крайовий Комітет Допомоги Українському Сту-
дентству, що рішив нести допомогу тим моло-
дим людям, які крізь злидні студентського жит-
тя прозираються до своїх цілей. І рівночасно

станув Комітет перед фактом браку відповідних
фондів. Ось саме тепер на початку шкільного
року напливають до Комітету сотки прохань по
допомоги на оплати, книжки і життя. Ім не мож-
на відмовити! Це просять люди, які хочуть учи-
тися, які своєю громадянською працею сторицею
сплатять довг вдячності своєму громадянству.
Тому кожний даток на допомогу студентству
це національно-громадський чин, це акт помічі
людям, які мають продовжувати працю старшо-
го покоління, які мають творити наше май-
бутнє. Хто відмовляється від помічі студент-
ству, той відмовляється від одного з найважли-
віших національних обов'язків. Бо яку вартість, як
нація, представлятимемо, коли не створимо мож-
ливостей існування нашій молоді, коли не за-
певнимо собі постійного допливу нових молоде-
чих сил?

Отже тому вимагаємо Вас, Українські Гро-
мадяни, принести негайну поміч нашій студіюю-
чій молоді! Кожна лепта може вратувати неод-
ну вартісну одиницю, перед якою стоїть сьогодні
марсово упадку. Не прогай, Український Грома-
дянин, нагоди стати причасним у цьому велико-
му ділі! В сьогоднішньому числі Твоєї газети
доданий чек Пром-Банку з допискою: На допо-
могу студентству. Виповни його негайно і зане-
си до найближчого поштового уряду! Тоді шо-
льно Твоє сумління може бути спокійне, тоді
шойно можеш бути гордий, що Ти Твоїм, навіть
дрібним, датком причиняєшся до великого діла,
до творення провідної верстви нації, до її роз-
росту.

Нехай ніхто не буде змарнований, не-
хай кожне українське серце відгукнеться на
прохання незаможного студента, нехай украї-
ська молодь знає, що українському громадян-
ству її доля не байдужа!

У Львові, дня 23. жовтня 1937.

ЗА ПРЕЗИДІУ КРАЄВОГО КОМІТЕТУ
ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:
Д-р Павло Цимбалістий. Д-р Конст. Чехович.
голова. секретар.

Револьта в Мадриді.

У вівторок ввечері частина населення Мад-
риду підняла револьту проти червоної влади;
безпосередньою її причиною була вістка про упа-
док Хіхону та перенесення валенсійського уряду
до Барселони. Національні війська вислали до
Мадриду стейж, щоб розяснити положення.

Валенсійський уряд не потверджує ані не
заперечує цих вісток.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРАПОРІ НАД МАДРИДОМ.

З національних становниці під Мадридом
видно на багатьох домах на передмістях і в
центрі білі та червоно-золоті (національні) пра-
пори.

НАЦІОНАЛЬНОЮ ФЛЮТОЮ КОМАНДУЮТЬ ЕСПАНСЬКІ СТАРШИННИ.

„Радіо Національ“ категорично заперечує
вістки зі закордонної преси, немов би більшість
старшинського корпусу національної маринарки
становили німці. На ділі всі старшинни національ-
ної маринарки: еспанці.

10.000 ЖЕРТВ ЧЕРВОНОГО ТЕРОРУ В АСТУРІ.

Авас подає: Національна влада найшла в
Хіхоні архівні документи, що червоні підібрали
життя 10.000 людей.

у місці в найближчому номері і то на першій сторінці.
Нісвиконання того наказу поціага за собою наступства
предвиджане в §. 21. уст. друк. з дня 17. грудня 1862.
Уз. п. п. nr. 6 ex 1863. т. і. засадження за przekroczenie
на grzywnę до 400 złotych. Б) не uwzględnić wniosku
Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskatę
umieszczoną w wymienionym czasopiśmie artykułu p. t.
„Interwencja u sprawi ostatnich protyukrajnijskich wy-
stypiu u Lwowie“ i konfiskatę tego artykułu uchylić.
Uzasadnienie. do A) Ogłoszenie drukiem wymienionych
wyżej artykułów ma na celu szerzenie nieprawdziwych
wiadomości o stosunkach wewnętrznych politycznych w
Państwie Polskim, mogących wywołać niepokój publicz-
ny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy
prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnio-
ne. — do B) W treści artykułu pod B) wymienionego nie
dopatrzył się Sąd znamion żadnego przestępstwa. — Prze-
wodniczący: L. Małcki wr. Protokółant: M. Stachurski
wr. Za zgodności wz. Warzeżczak, p. k., kier. sekret.

Sygn. VI. 1. Pr. 211/37. Wyciąg z protokołu wspól-
nego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI.
wzywa do Lwowa, w składzie: Wiceprezes S. O. L. Ma-
łcki, Sędziowie S. O. Dr J. Łokier i S. O. R. Michale w
sprawie konfiskaty nr. 225 czasopiisma p. t. „Dilo“ z da-
ty Lwów, dnia 13. października 1937 r. do Sygn. VI. 1.
Pr. 211/37. — na posiedzeniu niejawnym w dniu 19. paź-
dziernika 1937, po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu
Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za uspra-
wiedliwioną konfiskatę dnia 12. października 1937 r. przez
Sąd Okręgowy we Lwowie konfiskatę czasopiisma p. t.
„Dilo“ nr. 225 z daty Lwów, dnia 13. października 1937
r. wymienionego w artykułach p. t. 1) „Kryk i mowczan-
ko“ z użyciem od słów: „jakich przywyzacza“ — do sło-
wa „aktualny“ — i 2) „Antysemityzm u nowych for-
mach“ — w całości, znanym wyżej z art. 170 k. k.
— zaniechanie całego nakładu i wydać w myśl
§. 63 p. k. także dalszego rozpowszechniania tego pisma
zakazem. Zakazem wydaje się odpowiedzialnemu redak-
torowi tego czasopiisma nakaz, by orzeczenie niniejsze

Спец. у жіночих недугах і поліжництві

Др. Софія Парфанович

Львів, ул. Зиблікевича 51, тел. 105—43.

1943

ВЕРНУЛАСЬ.

15 літ фашизму при владі.

Львів, 28. жовтня 1937.

26. квітня 1915. року італійський прем'єр
Соніно підписав у Лондоні тайний договір,
що став явним шойно після приходу в Росії
до влади большевиків, які оголосили частину
архіву міністерства закордонних справ. На під-
ставі обіцянок, що Італія дістала в отому
лондонському пакті, вона виповіла Австро-У-
горщині війну 23. травня 1915. р., Німеччині
аж 26. серпня 1916. р. Війна скінчилась розто-
рченням і ліквідацією австро-угорської мо-
нархії та катастрофою Гогенцолернів. Італія
дістала Триєст і південний Тироль, але ні хліп-
тика з обіцяної італійської частини французь-
кого побережжя. Знехтували її теж у поділ ні-
мецьких колоній і трактували ввесь час у Вер-
салі як мурина, що зробив своє та повинен ві-
дйти.

І тих 23.500 кв. кілометрів, що їх дістала
Італія як свою пайку при поділі воєнної доби-
чі, не тільки не причинилося до поліпшення
долі італійського народу, але й стало джере-
лом нових величезних клопотів. Південний Ти-
роль — під господарським оглядом найтісніше
з'язаний з австро-німецькими країнами, під на-
ціонально-політичним — площина конфліктів
з цілим німецьким світом. Триєст — це спершу
була позиція радше престижева, бо при полі-
тичній та господарській анархії середньої Ев-
ропи порт не мав великого господарського
значіння, а славянське населення міста й око-
лиці стало площиною вічних конфліктів зі
славянським Балканом. Брак вугля й заліза,
безробіття, нужда, konieczність імпортувати
збіжжя, — ці соціальні й господарські момен-
ти тільки згущували атмосферу, пересичену
невдоволенням зі своїх воєнних союзників, жа-
лем з приводу даремних жертв війни та при-
страстями партійної гризні. Консерватисти, де-
мократи, клерикали, соціалісти й анархісти —
творили мозаїку партій та ідеологічних на-
прямків, які в неупорядкованих соціально-еко-
номічних відносинах мусіли боротьбою за до-
ктрини і владу розсаджувати країну.

В червні 1920. р. прийшов до влади знову
старий германофіл Джіолітті, що його підчас
війни заступили були такі мужі, як Саландра,
Соніно, Орландо, Нітті, Бочеллі. У кабінеті
Джіолітті засіла й індивідуальність тої міри,
що Бенедетто Кроче, як міністр освіти. Кабі-
нет той повів боротьбу з економічною кризою
драконськими засобами: оподаткували маєтки,
добуті з війни, заборонили трести харчевих
продуктів, астановили примус управління рілю
під загрозкою вивалення. А всеж, доріжжя і
безробіття довели у вересні того 1920. року до
перших великих заворушень у північній Італії.
Комунізм робив шалені поступи. Хитався ввесь
державний устрій та суспільний лад. Останнім
утядом, що пробував рятувати його, був кабінет
Факти й Шанцера, що прийшов до влади 19.
листога 1922, а вже 19. червня мусів димісіону-
вати. Провалюючи дальше агенди з браку охо-
пних наслідників — 7-го серпня той уряд про-
голосив у більшості італійських провінцій
стан облоги. Події вже перевалювались: 24.
жовтня 1922 фашистський конгрес у Неаполі
рішив марш на Рим, який скінчився тріумфаль-
ним походом на столицю 30. жовтня 1922. ро-
ку. Король врятував династію, поручаючи Бе-
ніто Муссолініві скласти новий кабінет.

Таким робом із партійно-політичного хаосу зродилась в Італії нова політична партія, яка всі дотеперішні злікидувала, ввівши моно-партійну систему. З соціально-економічної кризи виринув новий соціально-економічний т. зв. корпоративний устрій, побудований частинно на давній теорії синдикалізму, частинно на новій теорії про господарський солідаризм, що творить органічну частину доктрини про відданість нації понад класи й суспільні верстви та стави. Таким робом як реакція на інтернаціональний формою, московський змістом комунізм — повстав новий, сильний, фанатичний рух, який націю поставив на педестал єдиної цінності, що з нею має рахуватись і держава і кожний громадянин, без огляду на свою стану, класову чи професійну приналежність.

За тих 15 літ, впродовж яких існує в Італії новий устрій і нова влада — фашизм безумовно поклав для італійської нації і держави величезні заслуги. Перевели там і далше ведуть великанські прилюдні роботи для боротьби з безробіттям. Багисті терени осушили, піскові наводнили, на одних і других управляють нині збіжжя, за його якість дають окремі державні премії. Наложили руку не тільки на розхристаний соціальний нігілізм, але й на хижацький капіталізм. Заопікувались молоддю, яка до того часу бродила по стежках, на які попадали навімання, захоплюючись найбільш деготичними гаслами. Привернули в Італії пошану до таких понять, як Бог, батьківщина, родина, традиція, себто вся підвалина здорової суспільної збірності, руйнована донашаду комуністичною дурілкою. Та найважливіше — нові володарі Італії з своїм вождом на чолі відбудували престіж своєї батьківщини в цілому світі, зробили свою батьківщину знову міжнародною величчю першорядної і співрішальної ваги.

Беніто Мусоліні явно і славно повторяв від першого дня свого приходу до влади те саме, що проповідував раніш, як провідник партії, яка щойно боролась за впливи: метою Італії є експансія. Очевидно — експанзію розуміє не в той спосіб, щоб воювати з усіма на всі сторони. Після гострих конфліктів з Ватиканом на ґрунті виховання молоді, прийшли славі літературні пакти, що відновили папську державу, скріплюючи ними одночасно авторитет і Ватикану і Італії. Після довгого конфлікту з Югославією за Аلبанію та за політику фашистів супроти хорватів і словінців в італійській частині Істрії — прийшов італійсько-югославянський пакт. У довгому конфлікті з Францією і Англією, що вальстиво тягнеться по нинішній день, бували теж перериви, як ось зустріч трьох прем'єрів у Штресі. Штреса мала протинімецький характер, бо італійсько-німецький конфлікт вибух був за незалежність австрійської республіки.

А проте він минувся, даючи місце існуючій нині „осі Рим—Берлін“. З моментом безпосереднього замирення з Німеччиною для спільних цілей колоніальної експансії — втратила для Італії значення маленька Австрія, яка за часів Дольфуса-Шушніґа зійшла фактично до ролі італійського васала. Завжди найкращі зв'язки з Угорщиною, супроти якої фашизм грає теж роллю опікуна, і сильні впливи на Балкані

свідчать про величезну активність фашистської дипломатії. Доктринальний і непримирний у своїх тезах та у внутрішньому правлінні — італійський фашизм проявляє у закордонній державній політиці подиву гідну зручність та гнучкість, яка дозволяє йому і з Сов. Росією укладувати пакт і в кілька літ потім єднатись з Німеччиною та Японією у протикомуністичному блоку, хоч ще не формальному, то проте фактичному.

Війна з Абіссінією змобілізувала проти Італії 53 держави, що під проводом Великої Британії, з авторитетом фірми Ліги Націй, ввели протиіталійські санкції. Ту війну Італія всетаки виграла, здобула собі величезні колоніальні терени та примусила світ признати доконианий факт. Громадянська війна в Іспанії висунула перед Італією маршево комуністичного суодства: і фашистська Італія разом із націонал-соціалістичною Німеччиною рішила активні вступити, щоб не допустити до такої небезпеки для всієї світової християнської культури. Експансивний імперіалізм фашистської Італії каже їй покровительствувати нині панарабським тенденціям, в яких бачить свого союзника у своїй середземноморській і близько-східній політиці. Через те й затяжний конфлікт з Великою Британією, заздрою за своє володіння на морях усього світа.

Однак існують познанки, що той конфлікт буде таки поладаний мирно. Булоб це великим щастям для всього світа, так само, як булоб катастрофою, колиб по одному боці опинились держави з тотальним устроєм, по другому — Совіти і демократичні держави. Фашизм, як ідеологічна течія, для нас, українців, непридатний: він може добрий для нації державної, такої, що в своїй державі має розмірно невеликий відсоток національних меншин, але не для нації, для якої демократія є в чужій державі єдиною платформою для боротьби за свої права, за свободу, єдиною платформою об'єднання, та яка має власну специфічну суспільну структуру. А проте й усі українські демократи, які не можуть похвалювати всіх метод внутрішнього італійського режиму, введених в Італії після 1926 року, зокрема не можуть похвалювати італійської політики супроти національних меншин, — всі ми бачимо в Італії ту силу, яка сьогодні разом з націоналістичною Німеччиною є найбільшим заборомом проти руйнівничого походу московського комунізму та проти імперіалістичних затій Сов. Росії. І всі демократи, які не втратили почуття автокритицизму, мусять признати, що коли повстав фашизм із своїми протидемократичними тенденціями, то звинила в цьому сама демократія, яка не вміла викресати з себе відповідної сили й енергії у боротьбі з комунією, та міжнародною демократією, яка далі робить старі помилки, висилаючи нині з різних конгресів привіти червоній Іспанії та посередньо підтримуючи нашого найбільшого й смертельного ворога — Росію.

Тому в 15-ліття фашистської перемоги в Італії можемо й бажати лише успіху на шляху боротьби з деструктивними впливами комунізму в усьому світі та в добуванні тих своїх політичних цілей, які в численних точках збігаються з цілями всеукраїнської політики.

—о—

ДВА БУКВАРІ.

В числі „Діла“ з неділі 24-го жовтня ц. р. появилася стаття: „Винахідники нової мови“, в якій невідомий автор полемізує з „Землею і Волею“ за її випадки на найновіший підручник для народних шкіл „Моя перша читанка“. Випад капапів цікається української мови підручника, яку московфільська газета називає „ліскою українізацією шкільних підручників в державних школах“ і цим, по думці автора з „Діла“, проковує польську шкільну владу до зміни становища супроти затверджених шкільних українських учебників.

Ми зловні згідні з автором цієї статті, що капапів не говорить про правила нашої мови — згідні, що мова підручника добра, бо чейже знатиб її повинні автори, учителі школи ім. Шашкевича, яка претендує на назву української, при чому мову букваря напевне ще перевіряв і устійнив якийсь добрий знавець української. Згідні ми теж з автором, що „шкільній владі пощастило найти совісних авторок“ (чи не надто „совісних“?) в особах пань: Осипи Рожанковської й Івонни Петрової, які „давали не підвели з політичного боку“ (напевне вони й не думали підвести її). Зате мусимо застеретися проти вислову, що вони „своєю книжкою не викликають застережень відного громадянства“.

Гадаю, що автор цієї статті у „Ділі“ мав на увазі лише оборону рідної літературної мови і те своє завдання дійсно виконав. Зате він не звернув мабуть ближчої уваги на зміст книжки*). Саме той зміст мусить в українських батьків і виховників викликати застереження. Мені вже від довшого часу жалуються родичі й наше вчительство, що ось на такому підручнику приходиться вчити і в рідній школі українські діти, бо інших букварів нема.

Та щоби не бути пустою думкою, перейду до обговорення самого підручника, а для кращого ефекту порівняю його з польським букварем, який теж саме вишов тепер накладом державним, а його авторками теж дві жінки (I. klasa pracaje — Рома Мілеруна і Марія Ростковська).

Не буду вдаватися в оцінку методичної сто-

*) Шан. Авторка правду каже: Редакція, помішувати ту статтю, самої книжки, про яку йде мова, не бачила, колиж потім заітересувалася авторка статті, то виникло, що автор абстрактно виключно до оборони своєї мови букваря. Речення про те, що буквар „не викликає застережень відного громадянства“ написав на тій підставі, що до того часу дітиво голосно голосило ніщо тих застережень не виснуло. Отже, тепер та увага Авторки статті стає неактуальною. — Редакція.

рінки читанки, бо на мою думку — кожний підручник це тільки рямці, а метода — сам учитель. Думаю теж, що в першій класі можна й зовсім обійтись без букваря, а навчити дітей читати на рухомій азбуці, приступити відразу до читання малих листків-книжечок в роді тих, які свого часу почала видавати „Рідна Школа“. Та це лише мої особисті міркування, які я зрештою і в практиці переводила. Одно на що звернула я увагу, це те, що український буквар починає науку по-старому від „та“ й „мама“, а польський від „дому“. Це нагадує мені, про що писала в своїх розвідках п. Софія Руссова, що підносила навіть на конгресі в Женеві, а саме: перші рисунки дітей наших українських дітей відтворюють хату, бо в них живе тут за своєю хатою. І справді, самі родичі без хати не дедуть дитині захисту, як не дасть його та мама, що пригортає дитину на вулиці чи під церквою. В тім висуненні доми на перший план в польському букварі є глибокий змісл, не тільки психологічний, але й державницький.

А тепер про сам зміст нашого букваря. Крім двох коротких уступів про Шевченка, які ні одним словом не змальовують його великого значіння („писав віршики“) нічого більше про нас, бо чейже оповідання про Йордан не можна назвати українським; Йордан це свято не лише наше, але й цілої Східної Церкви. Ні словечка про Україну, навіть про Львів (є „Lwów“, але на образку і не місто, а корабель). Зате про Польщу і все, що з нею зв'язане, маємо багато патріотичних і так основно опрацьованих уступів, що польський буквар під тим оглядом рстає далеко позаду. Примір — в польській читанці про 11-го листопада є тільки короткі речення: „1 listopada to radosna data. Stroimy ulice lalek na 11 listopada. 11 listopada na lotnisku“. Про свято 3-го мая нема там ні згадки. В I. класі шкільна програма не вимагає цього, а проте в нашому букварі помістили авторки про це повні дві сторінки. Діти прибирають на свято класу, дають виставу, хваляться, як будуть деклямувати в публіка Іх оплескувати, словом „mehr polnisch, als die Polen selbst“.

Про державний герб в польському букварі нема ні рядка, є тільки рисунок на стор. 41 без пояснень. В українській читанці і то в першій половині уступі є на цю тему ціла гутірка з дітьми (22 рядки). Про Президента в польським букварі є уступ „Королівський замок у Варшаві“, річезе обговорення, хто це президент, де живе і як називається. До того підходячий віршик „Шумить Висла“. В цілій книжці нема портрету Президента, а є тільки варшавський і краківський замок.

Польські діти пишуть листи до товариша (стор. 67) до мами (стор. 73) і до бабуні-дідуня (стор. 120). Звичайно — діти, а Іх коротенькі листи по два рядки наскрізь діточі. Інша річ українські діти! Вони (в букварі) безпосередньо таки кореспондують з самим Президентом і неабияк, а віршами складають йому побажання і посилають до Варшави. А в школі на його іменні прибирають салю, вивішують державні прапори (повні дві сторінки з портретом). Чи не завчасна оця кореспонденція дітей з Президентом?

Крім того а в українським букварі ще одні більший уступ з портретами Президента, Маршала Пілсудського і Сьміглого-Ридза. „Три портрети“ називається цей уступ і оповідає — знову для більшого підкреслення сердечності — у формі гутірки, як діти прибирають ті портрети зеленню і державними прапорами та висловлюються про кожного з трьох на портретах.

У польській читанці про Маршала Сьміглого-Ридза нема і згадки (шкільна програма цього не вимагає), а про Маршала Пілсудського, творця незалежної Польщі, є тільки зворушливі два віршики: Ostatni kon Marszałka, i Kasztanka kon Komendanta та зрозуміле змістом оповідання „Kon Ziuka“ з діточих літ Маршала в Зуліві.

Наш український буквар овіяний немов якимсь мілітарним духом. У першій його частині багато висказів про воєвків живих і бляшаних, про гармати, кріси, кулі та окремий цілий оди уступ присвячений похвалі польського війська (15 рядків), до якого на запит учителя чи хочуть бути при війську, зголошуються всі хлопці. От і готова поборова шкільна комісія!

В польській читанці про військо (без названня, яке) є лише короткий віршик:

Idą żołnierze. Raz, dwa.
Gra im orkiestra. Bum ta ra ra.
Miga karabin i szablę błysk.
Słuchać okrzyki. Zuch żołnierz nasz.

Перекл. а, б.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

Календар „Криниця” на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подвє „КРИНИЦЯ” найновий огляд з усіх аспектів нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ” — це провідник кожного українця в його професійну працю. — Замовляти в Адміністрації „Діла” — Львів, Ринок ч. 10, і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1-50, порто 30 сот.

Опіка над українською старовиною

Комунікат „Товариства Прихильників Музею НТШ”.

Цьогорічний бізнес археологічних розкопок землекористувачів у вигляді сільськогосподарських історичних відкриттів у княжому Криносі. Вони сильно сколихнули наших більше платіжним замишуванням до рідної старовини, не жадаючи всім перед очі наявну візію славного минулого, а рівночасно й заставили загальні думки на тему дрімучих догматичних віками у землі безцінних та безчисленних пам'яток нашої історії, їх відшукування, добування на денне світло й закріплення в міру змоги, як вічний скарб грядучим поколінням.

І в парі з цим виринула думка: що треба з до-ривочних починів у цьому напрямі перейти до систематичної, організованої праці, треба дати загальну поміч для неї, морально й матеріально. Ця думка набула свій спрещований вислів на недавніх Загальних Зборах „Товариства Прихильників Музею НТШ”. І зовсім правильно, бо Музей НТШ не служить лиш за мертвий склад усього принагідно надбаної старовини, але як жива складова частина Наукового Товариства ім. Шевченка займається фахово систематичними дослідженнями на полі народної культури українських земель від доісторичних до сього-дняшніх часів, себто працює спеціально у ді-лянці археології й етнографії.

І саме першою з них, археологією, заціка-вився тепер загаль українського громадянства, і то у всіх своїх верствах: найшов правильний підхід до ерозії вартості для всього на-роду і заступається тепер у багатьох ро-мовах над способом переведення своїх проєктів у діло.

А їх, як і праці на цьому полі, є дуже багато, бо крім митрополичої катедрі у Криносі, крім княжих саркофагів та їх тлінних остатків, є ще до дослідження сам „Золотий Тік”, місце кня-

жого терему та двірської сповської церкви, а дещо ще цілий широкий терен давнього княжого Га-лича, інші княжі столиці, як Бела Перемишль, Звенигород, Тересовля, де вже зачаті теренові праці, далі знає зі „Слова о полку Ігоревім” Півнісько, багата на знахідки Сокальщина, ціле Поділля — скарбниця різних культур, та взага-лі кожний клаптик нашої землі, такої незвичай-но багатої у пам'ятки старовини з різних часів.

Помогати Музеєві НТШ у цьому напрямі під-нялося тепер Товариство його прихильників і вислід його праці буде залежний у першу чергу від того, як поставиться до нього хочби лиш загаль тих, що відбули цього року прощу до ко-лишньої столиці великого князя Ярослава Ос-момисла.

Спосіб до досягнення наміченої цілі сьогодні тільки один: вступити масово, цілими установа-ми й одним, у члені „Товариства Прихильни-ків Музею НТШ”, приспоривати цим згаданому музеєві, як нашій центральній установі для на-укових археологічних дослідів, потрібних фон-дів на їх ведення, підпомагати музей морально у всіх його починах, приєднувати для нього все нових прихильників та дбати взагалі про поши-рення ідеї українського музейництва й інте-ресної пошани для всієї української старовини. До цього закликаємо отрим громадянство у краю та за границею.

Зголошення вступлення у члені Товариства — з краю найрадіше збірно — просимо пересла-ти на руки підписаного секретаря до Музею НТШ: вул. Чарнецького 24, після чого будуть вислані чеки для переслання членських вкладок.

ЗА УПРАВУ ТОВАРИСТВА:

Д-р Павло Кривуцький, Д-р Ярослав Пастерняк,
голова. секретар.

Я околиці під замітом злочинну державної зра-ди зі ст. 97 § 1. карного кодексу за приналеж-ність до Організації Українських Націоналістів (ОУН). Поліція передала справу прокуратурі, що довший час вела сама разом із поліцією прокуратурські доходиження, опісля передала справу слідчому судді Копитові, який веде вже формальне карно-судове слідство. Слідство йде проти Василя Охримовича з Дичкова, повіт Тернопіль, колишнього абітурієнта Малої Се-минарії у Львові і товаришів, між ними проти кількох молодих дівчат, що є у слідчій вязни-ці окружного суду в Тернополі, разом проти 23 осіб, з яких 15 сидить у вязниці і 8 відпові-дає з вільної стопи. Обвинуваченим доручено постанову слідчого судді, що превентивний арешт продовжується на дальших шість міся-ців, а то з причини обширного слідчого мате-ріалу. З уваги на те розправа проти них перед трибуналом суду присяглих у Тернополі може відбутися найскорше у березні 1938. р.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ШО ПАМ'ЯТАЄТЕ ПРО
ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Криваві заворушення в Марокку.

Кількасот мароканців під проводом члена комітету мароканської акції Діюрі, вийшовши з мечету, уладили маніфестацію, протестуючи проти арештування мароканських самостійників. 6-ох поліцаїв, які дісталися до середини походу, щоб арештувати провідників, поранено ножами; тоді поліція почала стріляти, вбиваючи 2-ох ма-роканців і ранивши 3-ох. Діюрі арештований.

Вчора пополудні мароканці уладили мані-фестацію у Фезі; поліція розігнала маніфестан-тів, арештуючи 30 осіб. Ранено 6-ох поліцаїв.

ФРАНЦІЯ ПОБОРЮЄ МАРОКАНСЬКИЙ НА-
ЦІОНАЛІЗМ.

Мароканського сепаратистичного діян, я-кий викликав недавні заворушення, засудили на 2 роки вязниці; коло 30 осіб, арештованих під-час тих заворушень, чекає на розправу.

Великий везир мароканського султана на-казав пашам і каїдам, щоби вони заборонили всякі політичні дискусії у мечетах. У Порт Лю-те арештовано кілька осіб, які порушили цю за-борону; між ними є один б. член „мароканської акції”.

Французька влада рішила усунути з Тунісу одного італійського журналіста, який помістив в італійському тижневику „Кольоніальна Акція” статті проти французької політики в Тунісі.

Перед новими політичними процесами.

В лютім 1938 року буде великий політич-ний процес у Золочеві. Судитимуть 50 мо-лодих селянських хлопців із радехівського по-в'ту, яких закладають приналежність до ОУН та виступи проти польських колоністів. З о-гляду на значну кількість підсудних, їх поді-лять на дві групи і будуть судити окремо од-

них й окремо других. Одних із початком лю-того, других при кінці лютого та з початком березня 1938. року.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ ОУН У ТЕРНОПОЛІ.

В перших днях серпня ц. р. переведено ре-візії й арештування серед молоді в Тернополі

Д-Р АНТІН ГАРАСИМІВ.

ВІДПЛАТА.

По перемозі німецько-австрійської армії під Горлицями на весну 1915. р. армія росій-ська покинула Карпати та відступила за Ста-ніславів.

Дальша війна обмежувалася переважно до позиційної боротьби.

Якоїсь рішальної зміни не принесла і ро-сійська революція. Армії все ще тримали фронт проти себе. Деякі збігці, особливо ті гали-чани, що їх російська влада арештувала і ви-везла до Росії, мали змогу вернутися до своїх родин, та багато їх вернулося у рр. 1917—1918 до Галичини.

Вернувся також знаний свідок з процесу синевідчан Мусик. Ціле село вказувало на нього, як на того, що доносом та свідомством спричинив смерть 11-ох громадян. Та він пово-дився в селі відважно, а то й погрожував при-ходом Австрії.

Вернувся також з Києва 22-літній Н. Фе-динішин, що його батька також повішено і

котрий по Горлицях — не хотючи стрітнутися з австрійцями, вимандрував був на російську У-країну.

Австрійці покликали його до війська і він служив у Перемишлі. На кілька днів перед 1. листопада 1918 дістав Фединішин відпустку. Перебував у мамі в Синевідську і там захопив (його день 1-го листопада 1918. р. Він увесь у-зброшений разом із двома товаришами одно-сельцями, теж узброєними уральниками по-чали виконувати службу безпеки.

З 10 листопада була неділя. Нарід випов-нив церкву. Богослуження скінчилося, усі ви-йшли з церкви і спинилися біля нї, чогось о-жидуючи.

Нараз усі рушили — на переді Фединішин з товаришами — кріси на раменах. Ідуть до хати Мусика. Коли Мусик їх побачив, вибіг із хати і став утікати. Заовили, привели перед людей.

„Рушай вперед” — загуло з юрби. „Куди?” — Ти знаєш куди! Він іде напереді, юрба мовч-ки за ним. На місці під каштанами, де перед чотирма роками повисли засуджені Синевід-чани, всі як на команду зупинилися. Стоїть Му-сик, перед ним Фединішин з товаришами. „Ну,

хто ти! Твого батька повісили...” і більш нічо-го... Гукнув стріл. Мусик звалився з ніг, гукнув другий і третій, у крісі не стало більше набо-їв... „Ходімо доми!”... Всі розійшлися, лиши-ся на місці тільки мертвий Мусик.

Українська жандармерія арештувала Фе-динішина і відставила його до вязниці окружно-госуду в Стрию.

Він сидів у вязниці до розправи, що відбу-лася перед українським військовим судом. Він боронився тим, що бачив, як його батька ві-шали, потім не міг спати, усе вмикався йому батько. Застрілив Мусика, бо мусів, тепер уже спить спокійно. На розправі й боронив його. Фединішина суд увільнив.

У 1919. році настала польська влада. Фе-динішина знову увязнили. Слідство, відтак розправа перед так званим змішаним трибу-налом карним.

Така сама оборона. Суд теж звільнив об-винуваченого.

Бувають такі хвилини, коли людина не по-лодіє собою; — до них належать ті, коли тер-пимо від почування страшно кривди, якої не можна направити.

Сторінка без політики.

МЕКСИКА.

КРАЙ ЧЕМНОСТИ І... МЕЛЯНХОЛІЇ.

Цікавий край Мексика. Зовсім інакше він виглядає, як його описують. Не маємо на думці тих славних мексиканських авантур та революцій, тільки його життя, звичай і побут.

Мексика насправду чарівний і простий, привабливий і боназний, але має при тім базіс несподіванок, які ждуть людину там, де вона їх зовсім не очікує.

Залізниця веде крізь безконечні степи і безмірні праліси. Можна там їхати околицями, що нагадують підірвані краєвиди І... полярні околиці. Небо висить завжди майже блакитною синявою над краєм. Агави стремлять утору, кактуси виростають на кілька метрів височини; коли положитися на землі, здається, що вони просто зачіпають і доскочують небо. І тому воно сміється кругом так ясно.

СІМ ЖИВ НА РІК.

Є околиці Мексику в яких збирають сім разів річно живо. Риж, тютюн, кукурудза, бавовна все те росте всуміш. Урожайність мексиканської землі не знає просто меж. Банани дають уже по чотирнадцять місяців овоч. Коло них можна побачити цукрову трощу. Кругом обтесані телеграфічні стовпи починають дуже часто, якщо вони вбиті в землю, запускати корінці й випускати паростки. Такі зелені телеграфічні стовпи — це в Мексику зовсім буденна річ. Між залізничними рейками виростає з місяця на місяць правдивий праліс гущавини бурянів, так що є деякі лінії, на яких час від часу перед локомотивом мусить їхати спеціальний вагон з відповідним приладом-ножам, який винищує такий праліс бурянів і кушів. В іншому випадку локомотив просто застрягає би на рейках.

Перед величезною мексиканською овочів мусить навіть славні каліфорнійські овочі сховатися в кут. Бо є там такі банани, як рама доброго боксера, солодкі як граєфруїти. Є ще грейпфрути, яких називають там „торонія“, що мають величину доброї дині, або м'яча до гри у футбол. Цукрова троща осягає в Мексику небудулу силу, як в ніякій іншій країні. Є теж рослини, що про них ми навіть і не чули. Теж інші овочі осягають неможливу величину незатрачуючи при тім зовсім свого прегарного смаку.

На кожній залізничній станції можна дістати тих овочів в довільній кількості. Коли ж мова про станції, то вони просто чарівні. Лежать вони при лінійх немов справжні оазис, що тонуть у квітах і барвах. Навіть найменша станція кишить життям, рухом і викидає багато енергії.

Коли поїзд заїздить на станцію здовж рейок стоять індійці зі своїми товарами. Мужчини в широким солом'яних капелюхах, жінки у красних небаго.

Вони продають усе що тільки хто забажає. Тортілос (тісточка) випечені з кукурудзи, печені овочі і пухляк. Пухляк — це національний мексиканський напиток. Цей напиток із медом процентом алкоголю, на біло сінью зафарбований, нагадує у смаку мішанину молока, вина і соку. Але смакує мабуть знаменито, бо інакше не був би він вдержався ще від часів астеків аж до сьогодні.

МУЗИЧНІ ПРОХОДИ.

Коли хтонебудь переходить крізь нове місто, думає завжди, що вже його знає, бо одне місто таке подібне до другого. Чи ви в Пуебло, чи в Техуарані, Техуантепеку чи в Гваделупі — все вам здається, що воно те саме місто. По середині завжди є головна площа „Пляца“ з колонадами здовж домі. Завжди стоїть там музичний павільон і під звуки музики з того павільону уладжують собі мексиканці вечірньою порою проходи. Мексиканець не може собі просто уявити корза без музики. Доми здебільша низькі, в кожному разі не вищі як на один-два поверхи, завжди мають відкрите „пацио“, подвіря засаджене квітниками, незвичайно абаляиво плеканими, так що вони роблять враження прегарно розмальованих картин. Вузькі вулицями іде попри доми, олендари, бананові і перцеві дерева трамвай. Все те чергується як у казці, коли йдете крізь мексиканські міста й містечка, за винятком головних міст.

Сам Мексика-столиця робить справді враження великого міста. Авто-трамвай, автобуси жнуть попри себе, затримуючись рідко, бо люди обліплюють їх як грозна винограду. Не знайдете ніде місця в такому комунікаційному засобі, хоч місто не має навіть мільона мешканців. Однак коли настане 21-а година, тоді не побачите нідного чоловіка на вулиці. Тільки перед кінами і перед кількома театрами ще сяє-такі життя проявляється.

ВДАЧА МЕКСИКАНЦІВ.

Коли ми вже приглянулися зрихатцем країні і містам, то не забудьмо теж і про мешканців. Мексиканці — це мішанина найрізноманітніших націй. Типовою мексиканською прикметою є меланхолія, одначе при тім мешканці незвичайно ввічливі. Чимало чули ми про еспанську ввічливість, одначе мексиканська ввічливість більша, глибша і ширша. Коли якийсь чужинець прийде до бюра, тоді всі кидають працю і питаються про справу, яка його привела.

Мексиканець ставляє питання, дитячі питання, щоб тільки діти другому змогу відповідати і таким чином підтримувати приязну розмову.

Коли хтось іде попри дім, в якому в „пацио“ сидить якийсь чоловік і їсть, чи не, то вистане тільки глигнути в його сторону, щоб він заговорив і навіть запросив незнайомого „Гомре сімпатіко“ до себе.

Коли хтось запитає на вулиці про напрям, то ввічливий мексиканець проведе його куди треба, стративши іноді при тім добру годину. Коли хтось познайомиться з якимсь мексиканцем то він уже чергового дня привітає його, як найліпшого приятеля і називає своїм „аміго“. На дорозі візник підведе незнайомого подорожнього, не домагаючись за те зовсім заплати.

Однак при тім мексиканці незвичайно меланхоличні і нема мабуть краю на світі де було б розмірно більше убивств. Незбагнуті як краєвиди, необчислені як все у Мексику є тамешні мешканці.

Справді чарівний і дивний край!

Ширіть наш часопис і

Таємниця сестер-двійнячок.

На одній із лондонських сцен виступали недавно дві сестри-двійнячки: Йованна й Джозефіна Рідінгер. Вони такі подібні до себе, що навіть найближче оточення не може їх розрізнити.

Найцікавіше те, що кожна зі сестер знає докладно що друга в тій самій хвилині робить або думає, хочби й ділячи їх від себе дуже значна віддала. Спершу гадали, що це звичайний випадок, але коли зміркували, що думки обох сестер постійно готяться зі собою, рішено улаштувати пробу. Нагода до цього була чудесна: Йованну завітажували до Шикаго а Джозефіна залишилась у віддаленому на 1000 кілометрів Пітсбургу.

Одної ночі Йованна винайшла якийсь новий танковий крок, анічала його та написала про те до сестри. Тієї ж ночі Джозефіна винайшла новий крок, та миттєво повідомила про те Йованну. Листи розмінулися в дорозі, а згодом виявилось, що обі сестри, незалежно від себе винайшли в один час новий, але той самий танок.

Подібний випадок трапився колись у Франції, в місцевості Ла Ріль. Там жили два брати-близнюки: Цезар і Костя Фотер. Обидва вони разом вступили до французького війська, оба рівночасно добились старшинських відзнак та разом оба рівночасно дістали рангу генерала бригади. Підчас революції обох їх засудив революційний трибунал на смерть. Присуд виконали того самого дня.

Один такий випадок знає теж криміналістика у Злучених Державах. Два незвичайно до себе подібні брати-близнюки водили за ніс новорозумну поліцію, виконуючи цілу низку очайдушних проступків.

Відтиски їхніх пальців були просто ідентичні, так, що неможливо було доглянути в них якийсьбудь різниці. Щойно мікроскопічно до-

†

Поминальне Богослужіння
за померлих членів Надзірних Рад, Дирекцій
та членів основників і співробітників
Краєвого Молочарського Союзу в Стрию
у його тридцятьлітнє існування
відправиться 30. жовтня 1937 р. в год. 8-й
вранці в Архикадральному Храмі св. Юра.
НАДІРНА РАДА І ДИРЕКЦІЯ
Краєвого Молочарського Союзу
„Молоссоюз“.

сліді виявили, що один із братів має на великому пальці незаметне відхилення від відтиску свого брата.

КОРОЛІВСЬКИЙ ДАРУНОК ЕМЕНУ.

До Неаполя приплив перед кількома днями корабель, який привіз дорогийший вантаж — 6 прегарних коней, чистої арабської крові. Ці коні є дарунком імама Емену. Два коні призначені для короля Італії, два для наслідника престолу, один для Мусоліні і один для графа Чіано. Ці дарунки мають бути виявом приязних відносин між Італією та Еменом. Недавно Англія відмовила королеві Емену дозволу зброї та муніції, зате услужна Італія дуже радо погодилася не тільки доставити зброю, але й різні інші воєнні прилади, у зовсім довільній кількості.

НОВА КНИЖКА „ДІЛА“.

Чорна Індія „Молодої Музи“

Новелі:

В. Бірчак, П. Карманського, В. Лешко, В. Пачовського, О. Твердохліба, Г. Хоткевича, О. Шинтєва, От. Чарнецького, М. Яковца.

Передмова М. Рудницького. —

Бібліотека „Діла“, том 12.

Ціна 2 зод. без пересилки.

ЖЕРТВА ЕКСПЕРИМЕНТУ.

Багато було вже таких випадків, що амбітна людина призначувала своє тіло до наукових дослідів. Багато знаменитих лікарів о-калічує густо-часто і навіть вирає підчас різних наукових дослідів, особливо в ділянці радіології і рентгенології. Був один лікар, що в багатьох недугах стосувався до своїх пацієнтів голодівку.

Однак, щоб звичайний смертник хотів переконатися, як довго зможе витримати в голоді, справді стає дуже дивно. Ще якби такий експеримент хотів перевести приватний урядовець — було б воно до деякої міри зрозуміле. Адаже приватні урядовці мають уже відповідний тренінг, чи пак заправу за собою і в тій ділянці можуть починатися відповідними (навіть рекордовими) успіхами.

Однак такий дивний експеримент перешав недавно 34-літній югославський адвокат Юрій Степович із міста Дубровника. Та свою цікавість переплатив своїм життям. Перших 10 днів працював Степович зовсім правильно. Одинадцятого дня був уже такий перетомлений, що мусів положитися до ліжка. По 20 днях адвокат рішив перервати експеримент, але вже було запізно. Хоч починав їсти дуже обережно (пив тільки чай і розпушено молоко), по кількох годинах умер. Якби почав був від молока, то може жив би й до сьогодні.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

свою реальність

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

дайте оголошення до
нашого щоденника

ОЧАЙДУШНИЙ ГРАБУНОК У ГОЛІВУДІ.

Одне з найбільше рухливих ділянок Голівуду була тереном незвичайно очайдушного нападу в білий день. Двох дуже елегантно одягнених мужчин вдерлося при найбільшій русі до одного з великих голівудських ювілейських магазинів і стероризували революверами персонал, зажадали видачі дорожностістей і золота. Описи грабіжників покинули криміналісти до авта, яке ждало на поготівлі і миттєво відїхало.

Загальну суму заграблених предметів оцінюють на 150.000 доларів. Між заграбленими предметами був теж нарамений відомої фільмової артистки Сімони, який вона дала до праки, вартості більше, як 10.000 дол.

ПІДРУЧНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЕВ'ЯНОГО БУДІВНИЦТВА.

(Д-р М. Драган: Українські дерев'яні церкви. Львів, 1937. Р. 2 томи.)

Одним з найсильніших „козирів“ нашої оцінки з найбільш переконливим аргументом у дискусії про нашу національну самостійність, найбільш надійною „картою вступу“ до арсеналу культурних націй, є наша дерев'яна архітектура.

Не зважаючи на нестримність матеріалу й величезний вік поодиноких її пам'яток, виступаючи від обумовленої цим матеріалом обмеженості розмірів і трафаретності основних форм, українська дерев'яна архітектура аутентично витворила таке багатство форм і конструктивних ідей, що давно вже переросла межі „національного“ мистецтва в кращих своїх пам'ятках досягаючи рівня національного архітектурного стилю.

Безход до нашого часу збереглися пам'ятки не раніш за XVI вік, хоча селянський конструктивізм не сприяв занадто швидкому розвитку форм, завдяки чому збереглися цілі групи окремих регіональних відмін, то в іншому окресленні дерев'яного будівництва, як у центрі нашого дерев'яного будівництва, елементи основності дуже легко відрізнити від загальної обов'язковості й незмінності від елементів розвою, створених на місці та за часом.

В різних часах і на різних місцях вони простали органічно з першими, підсилюючи еволюційний процес розвою української дерев'яної церкви від її первісного одностовпного типу до складних девятибачних цілостей.

В час, коли українська мурована архітектура, від візантійських первопочинів, через романський, готик, ренесанс аж до бароку, була механічно засвоювана, то українська дерев'яна архітектура засвоювала ці форми з куди більшим вибором і вільно за тим перетворювала їх куди основніше, часами до цілковитої зтрати їх первісного духа й виразу. Найбільше бачимо це на тій добі української мурованої та дерев'яної архітектури, що носить трафаретну назву барока. В добі, що позначилася під суспільним оглядом, зєднанням селянської з „верхами“ новоствореної козацької аристократії, аналогічний процес відбувся в сфері нашої образотворчості. Витворена віска конструктивна логіка українських дерев'яних церков, пристосована до впливів мурованого будівництва, дала цей характеристичний для нашої культури XVII—XVIII вв. тип церков „українського барока“, в якому слово „український“ слід куди різкіше підкреслити, як слово „барок“.

Троєсвятительська каплиця Успенської церкви у Львові, Троїцька Мазепина церква в Києві, нарешті Спаська катедральна церква в Харкові, це ті найбільш пророчі та репрезентативні пам'ятки нашої мурованої архітектури, в яких остаточно з'явилася конструкція, розподіл мас та монументальність українського дерев'яного будівництва.

Що ж дивного, що нібито „народне“ сільське будівництво, що в зустрічі з історичними стилями зложило такий блискучий іспит своєї конструктивно-формальної зрілості, стягнуло на себе? Правда, „відкривачами“ чужого іноземного будівництва були чужинці. Вони теж, майже ціле століття, в першу чергу збагачували наукову та аматорську літературу про нього. Від скромного скарбового радника Вольфсона, що взяв, побачивши каменну дерев'яну церкву на Знесінні під Львовом, до омілного сьєнетики „Стржиговського“, повстала на тему нашого дерев'яного будівництва ціла бібліотека історій, начерків, фоток і т. п. Наші дослідники ступали при цьому чужинцях розмірно пізно, а потім підсилюючи їхню працю тільки вряди-годи. Останньою хвилю добре заслужених наших імен з цієї справи (Є. Січинський, Щербаківський, Я. Лушпинський, Січинський, Залозецький) не врятувало цілої дисципліни від манівців „аматорського“ ампіризму, а то й кабинетної зрілості. У висліді століття дослідів над українським дерев'яним будівництвом не було ні повного його інвентаря, ні відповідної класифікації, а тим менше не створило якогось узагальненого, синтезичного погляду. Захоплення часто йшло з нерозумінням, замість систематичної методичної роботи й оцінки витвореного хаосу ентузіастичних оцінок, фрагментарних причинків і скороспішних гіпотез. Вислідом цієї поминкавської гаміри, успокійти

розбурханий гомін, пробували вже не раз. Багато зробив у цьому напрямі пок. Данило Щербаківський, чимало заслужив для справи Володимир Січинський, та найширше й найглибше, як дотепер, охопив питання молодий наш мистецтвознавець М. Драган у своїй справді монументальній студії „Українські дерев'яні церкви“, що появилася цього року накладом Національного Музею у Львові. Монументальність його публікації не зазначається в розмірах книги, хоча й вони, як на наші умови, досить показні. Два кварталі томи, з яких один в 160 ст. друку обіймає текст, другий у 136+2 таблиці — ілюстраційний матеріал, це повільне видання досягнення наших днів. Та монументальність і передомова цінність книжки Драгана скрита в її багатому, всесторонньому змісті. Драган, це молодий, живий і чутливий дослідник, на щастя зовсім не кабинетного типу. Вистане завважити, що майже з усіма пам'ятками нашого дер. будівництва, що їх він обговорює і репродукує у своїй книзі, вийшов він в безпосереднє, особисте знайомство. Майже всі репродукції книги це робота його власних рук, вислід кількатижневих мандрівок і студій на місцях. Вже сама так бажана в дослідках над мистецтвом пам'ятками автопсія, впевнює нас не тільки в совісності дослідника, але й у річовості його обсервації та обґрунтованості висновків. Щодо останніх, то Драган зберігає спокій і надуму гідну старих ерудитів. Для нього куди цін-

ніша скромна правда, від блискучої ефемеридної гіпотези. До праці своїх попередників і сучасників ставиться він з повагою і лояльністю, бажачи за всяку ціну дійти до джерела правди. Для того він з муравлиною дбайливістю реструє й оцінює все, що про дерев'яну архітектуру було сказано, все, що для її пізнання і зрозуміння було зроблено. Та переповідаючи чужі погляди, він не спішиться з вірою „на слово“ того чи іншого дослідника так само, як не простує й не заперечує чужих тверджень без належної конфронтації з пам'яткою чи цілою групою пам'яток. Особиста довголітня знайомість з матеріалом досліду, слідна на кожному кроці і в кожному слові Драгана. В результаті маємо те, чого не дав нам ніхто з його попередників: спокійний і річевий, задокументований в усіх напрямках виклад про генезу, розвиток та культурно-історичну цінність українського дерев'яного будівництва. Те, що в його попередників вражало випадковістю, те, що у Стжиговського пахне узагальнюваним конструктивно-стилевим фрагментом а в Залозецького апіорією, у Драгана перемилюється в тривалий, хоч і мало ефектовний граніт наукового об'єктивізму.

Книжка Драгана замикає столітню добу аматорського захоплення тією діяльністю нашої образотворчості й не тільки відкриває, але багатством свого матеріалу уможливає та об'єднує науковий підхід до цього привабливого під багатьма оглядами питання.

Книжка Драгана, це мала енциклопедія без якої ніодина з дослідників обійтися не зможе. Марко Вільшина.

„АПОСТОЛ ПРАВДИ І ЛЮБОВИ“.

Хто загнаний польсько-українські взаємини?

Wer den Dichter will verstehen,
mus ins Land des Dichters gehen.

Парафразуючи цей афоризм можна сміливо ствердити, що хто хоче пізнати причини загострення польсько-українських відносин — нехай піде до суду. Там бистрий обсерватор підгляне трагічні речі, що морозять душу; побачить трагікомічні, залежно від того, як хто дивиться на взаємини між людьми, народами і на світ. У суді можна теж підглянути і ці позакулісові пружини та режисерів, які працюють над дальшим загостренням польсько-українських відносин.

Одну з таких вельми характеристичних справ для наших загнаних відносин розглядав у четвер 28. п. м. городський заміський суд у Львові (число справи: VIII. Зг. 821/37), що приміщується при вул. Казимирівській ч. 34. Широка публіка майже не знає і не знала, що існує такий суд, якби не ось така — здається — дрібна і буденна подія.

У Сквилові, недалеко Львова помер у першій половині червня 1936 р. 24-літній Йосиф Луцишин. Хоч був римо-католиком і ходив до костела — не омивав теж місцевої церкви. Вмираючи просив своїх найближчих, щоб його ховав разом з польським парохом зі Сквили кс. Жакком теж наш парох зі Сквили о. Т. Ковалюк. Одначе на прохання сивоволосого опікуна покійного, Антонія Лінського кс. Жак заявив рішуче, що не буде ховати разом з „рабином“, себто з греко-католицьким священником. „Як ні — то ні“ — говорив і нині на розправі — оба. Антоні Лінський. Але тут щойно починається саме найцікавіша історія. Підчас похорону покійного Луцишина маса народу самочинно пішла з його домовиною під церкву в Сквилові і там відмовила „Отче наш“ та „Богородице Діво“. Не помогли нічого протести кс. Жака, щоб не нести домовину під церкву. Напалаки такою своєю поведінкою кс. Жак вистроїв проти себе присутніх на похороні людей. Під своєю адресою кс. Жак почував різні оклики і тому негайно по похороні побіг на станицю поліції звіщуючи, що це „люднось українська“ просто спровадувала похорон. Перепалося теж і пароху о. Т. Ковалюкові бо при кінці обширного акту обвинувачення, що його внесла поліція до городського заміського суду у Львові, написав про нього ось-що: „є ворогом поляків, краде душі“ і мовляв лише тому не хотів вести з ним похорон.

І ось перед судом Янеллім стало наслідком цього 7-ох селян зі Сквили за провини тієї ст. 168 к. к., що каже: Хто зневажає людське тіло або місце спочинку покійного, або зловмисно похороняє чи калібному обрядові перешкоджає, підлягає карі в'язниці до 2-ох років. Усі обвинувачі заперечили вину. Перший з них 74-літній Антоні Лінський, римо-кат. обрядовий призначений Антоні Лінський, римо-кат. обрядовий, що підчас похорону сказав такі слова: „Юзю, Юзю! Ти ходиш до церкви і до костела, а нині

ні до церкви ні до костела Тебе не приймають“. Додав, що ці слова сказав з великого жалю, бо покійного вивів у люди і він йому помагав на старості літ. Вияснив, що матір покійного бажала доконче, щоб на похороні був теж греко-католицький священник. Одначе кс. Жак заявив йому, що з „рабином“ не піде ховати. Обвинувачений додав, що мав жаль до кс. Жака за те, що тіла покійного не внесли до церкви. Вияснив, що не мав наміру викликати „маніфестації“ ні „нарушити“ похорону. Підчас похорону люди не кричали на кс. Жака, що він похорон похорон дорогий поза церкву, а не значайною дорогою перед церквою, бо мовляв, брама церковної огорожі замкнена на дріт. На питання обор. д-ра М. Третяка обвинувач. вияснив, що підчас похорону дозволили дзвони і що він вівзав публіку, щоб змовила над домовиною покійного під церквою (яка була замкнена), „Отче наш“ та „Богородице Діво“. Так теж сталося і після того всі пішли на цвинтар. Вкінці заявив, що в похороні взяло участь населення з 5-ох доколичних сіл і зі Львова. Більшість зпоміж присутніх на похороні були поляки.

Другий обвинувач. Степан Микулишин, римо-кат., молодий чоловік, заявив, що на похорон прийшов саме в моменті, коли домовину зносили вже під церкву. Бачив, що тоді наряд дуже плакав. Третій обвинувач. Емілія Рілінг, 44-літня жінка, римо-кат. признається, що коли вже кс. Жак відмовив молитви над гробом на цвинтарі, заявила ось що: „Той чоловік міг бути інакше похований. Його несли поза церкву моя повішеного. Тимчасом він ходив і до церкви і до костела, перед смертю висповідався, а по смерті теж його поховали. Коли кс. Жак запитав, хто так відзивається — обвинув. відповіла: той, що його добре знав“. Четвертий обвинувачений Вільгельм Рілінг, римо-кат., молодий хлопець признав, що ніс домовину Луцишина з іншими членами пожежної сторожі. Коли переходили попри одну з фірток огорожі церкви, юрба похнула їх з домовиною до церкви відділяючи їх від кс. Жака. Тоді відобраз хтось домовину від обвинувач., але не знав хто. Після коло домовини під церквою сам наряд молився.

Обвинувачені: Антоні Сковрон, римо-кат., Іван Мороз, гр.-кат., і Михайло Вітик, гр.-кат. всі молоді чоловіки, призналися, що теж несли домовину покійного, Юрба кричала однодушно, щоб його домовину занесли до церкви, бо покійний не є жидом. По молитві пішли вже дорогою, куди йде звичайно церковний похорон, а не тією дорогою, куди хотів вести далі похорон кс. Жак.

Суддя встиг ще переслухати одного свідка Франца Бітнера зі Сквили, 39-літнього римо-ката, паламаря. Підчас складання присяги свідок кілька разів наворотами повторював слово присяги „не одкривайоні“ замість „не укривайоні“ і тому суддя мусів ще раз проводити йому цілу

присягу. Він зізнав, що під час похорону ніс наперед хрест. За ним несли дві хоругви, далі йшли люди з вінками, кс. Жак, члени пожежної сторожі з домовиною і юрба народу. Запевняв, що кс. Жак він похоронив звичайною дорогою і що головна брама церкви була замкнена. Коли члени пожежної сторожі внесли домовину фірткою під церкву, кс. Жак двома наворотами вивав людей, щоб віддали тіло, бо йде на цвинтар, де одна жінка — свідок вказує на оба. Рілінгову — нарікала. Кс. Жак звернув її увагу, щоб була тихо, але вона далі перешкаджала в молитві. Під час питань оборонців та обвинувачених свідок вимахував руками, говорив піднесеним голосом, сварився з обвинуваченими так, що аж обор. Немкевич і суддя звертали йому увагу, щоб поводився як слід у суді.

Після того суддя допустив доказ зі сімох нових свідків і відложив розправу аж до січня. Щойно тоді буде зізнавати головний свідок у цій справі кс. Жак. Щойно тоді зможемо дещо більше написати про нього та про становище його парохіяни.

Обвинувачених боронили: адв. д-р М. Третьак, д-р Немкевич і д-р Камінський.

НІМЕЧЧИНА І СССР НА БРЮССЕЛЬСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Авас подає з Брюсселі: Бельгійський уряд у порозумінні з іншими сигнатарями договору 5-ох держав запросив на брюссельську конференцію Німеччину й СССР.

ПАРИСКЬУ ВИСТАВУ ПРОДОВЖАТЬ.

Управа парискій міжнародній виставі рішила продовжити її на 1938-ий рік. На зиму виставу замкнуть, на весну вдруге відчинять; подробиці ще невідомі.

15. РОКОВИНІ ПОХОДУ НА РИМ.

З нагоди 15. роковин походу на Рим відбувся нині в Римі великий партійний зїзд при співучасті 100.000 фашистських провідників. Були присутні делегації німецької нац.-соц. партії з мін. Гессом та еспанської нац. армії.

Муссоліні підкреслює солідарність з Німеччиною, торкнувшись своїх недавніх фінансових постанов, підкреслює мирові цілі фашистської політики та висловився за ревізію деяких мирових договорів. „Треба, щоб німецький народ мав належне місце під сонцем і щоб ніхто не турбував Італію, яка заложила колоніальну імперію, не порушуючи чужих володінь.“

З відчитової сали.

М. Дужий: ЯРОСЛАВ ОСЬМОМИСЛ, виклад у Т-ві ім. П. Могилі.

Виклад М. Дужого, перший у зимовому речинці 1937/38 р., голова Т-ва др. Денис Лукінович попередив промовою, у якій подав програму праці Т-ва в найближчих місяцях, і 16-ох заповіданих викладів із різних ділянок науки і знання. Зв'язок наукової праці Т-ва з життям показує добір теми першого викладу, що дасть реальний, науковий підклад емоціям, розбудженню недавніми розкопками в Крилові, відтворюючи історичну добу і великого її подвижника Ярослава Осьмомисла в 750-ліття його смерті.

Прелегент п. Дужий у дбайливо підготовленому і пильно вистудованому викладі, опановуючи всесторонньо річевий матеріал, спинаючись на головних моментах взаємин між галицьким Ростиславичем і Києвом та Волиню, ядерно схарактеризував розвиток галицького князівства, чинники цього розвитку і заслуги Володимирка, що зібрав три землі: західну (перемиську), середню (звенигородську) і полуднієву (тернопільську) в одні руки з новою столицею в Галичі.

На цьому тлі виросла могутня постать передостаннього Ростиславича Ярослава Осьмомисла, що за час 34-літнього володіння (1153—1187) зумів зібрати висліди власних трудів і попередників, головню-ж свого батька Володимирка.

А був він добрим полководцем і ще ліпшим політиком, що зумів на якийсь час ослабити впливи Суздалью на Київ, наладити взаємини з усіма сусідами і ввійшов у безпосередні зв'язки з тогочасним цисарем Фридрихом I. Був він і знаменитим господарем. Завойовуючи теперішню Бессарабію і Румунію (тодішню землю Івана Ростиславича-Верадника), поширив межі Галицької Держави по Дунай і втворив другий шлях на Чорне (Руське) Море поруч Дніпрового.

Великого володаря звеличав відомою апострофою автор „Слова о полку Ігореві“.

Аудиторія дуже уважно слухала живо і по-правдо виголошеного викладу.

НОВИНКИ.

— Чотирьохлітній курс композиції (комплет спеціальних теоретичних предметів) починається у Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем падолистом ц. р. Умовини прийняття: знайомість основ музики (теорії) і сольфеджу. По змозі представити пробки своєї творчості. Ближчі інформації в секретаріаті В. Муз. Інституту ім. Лисенка Шашкевича 5., тел. 237-15, від 3—7. год. 1947 —2

— „Сокіл-Батько“ повідомляє своїх Вп. Членів, що Свято Першого Листопада, яке відбудеться в доміці при вул. Руській ч. 20, в неділю 31. ц. м. пересунуто з технічних причин на год 20-ту. 1956

— Деся Кривіцька починає ведення курсу деклямації при Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місцем листопадом.

— Львівська Філія Т-ва Прихильників Астрономії повідомляє, що в суботу 30. жовтня ц. р. в год. 18-й вечором у салі Геологічного Інституту при вул. Даугоша 8 виступить інж. Роман Явічек відчит. п. н. „Чи Всесвіт є нескінченним?“ Вступ вільний. Гостям раді.

— Дон Хуан у радіо. Дня 29. жовтня ц. р. буде 150 літ, як славний композитор Моцарт диригував свою оперу „Дон Хуан“ у Ставовському театрі у Празі. З приводу 150-літнього ювілею 29. ц. м. із Ставовського театру ця опера буде надана всіма радіостанціями.

— Пошта в днях 31. ц. м. і 1. листопада. Праця в поштових урядах у днях 31. ц. м. і 1. листопада ц. р. буде так унормована, що в неділю, 31. ц. м. листові посилки будуть доручувати одноразово, а в понеділок пошта буде зовсім замкнена. Пенсії емеритам доручать аж 2. листопада ц. р.

— Прилюдний запит до п. Директора Загального Шпиталю у Львові. Дня 27. жовтня ц. р. в присутності п. Зданевича я дістав телефонічну просьбу піти негайно на операційний відділ у Заг. Шпиталі і висповідати ученицю Роду Галайко. На мій заміт, що вона може висповідатись у шпитального отця капелана, вона далі обстоювала при своїй просьбі, тому я був приволонений у сумлінно приїхати до шпиталю. Тут шпитальний портієр мене непустив до недужої, чекаючи рішення дирекції. Колиж на представлення портієром причини мого приходу, Ви, Вп. Пане Директоре, відмовили мені вступу до недужої, то дозвольте, що поспітаю. Віс: Від коли в католицькій державі не допускають до сповіди католицького священника, який приходить на виразне домагання недужого? Автім: чому того самого священника клянуть у пізну ніч до недужого, як це недавно мало місце? — З правдивою пошаною о. Годуцько Осип, сотрудник при церкві св. Ап. Петра і Павла.

— Тиф у Косівщині. В Ростоках косівського повіту стверджено кілька випадків черевного тифу. Одна особа вмерла, а дві відставлено до шпиталю.

— Львівська хроніка. На вул. Скарбківській якийсь злодійчук вирвав Салі Грудку ручну торбинку з готівкою 20 зол. і втік. — Подільні жисповідники зазнала Бася Шпигель, якій на вул. Краківській вирвав хтось торбинку з 90 зол. — В Старому Ринку під ч. 5 отроїлася 23-літня Кляра Біндер, напившись сильного квасу.

— Зловживання в тартаку. З доручення прокуратури арештовано Стефана Кестліха, державного лісничого і Петра Римара, канцелярського урядовця, зайнятих у державному тартаку у Брошнівці. Закладають їм зловживання на шкоду державного скарбу.

— Пожежа фабрики. У фабриці фаянсів і керамічних виробів у Пасикові станиславського повіту вибухла пожежа і знищила одноповерховий будинок, магазин із заграничними моделями, сирівцем і готовими виробами на шкоду львівського купця Олександра Левницького. Втрати обчислюють на 100.000 зол. Фабрика була забезпечена на 40.000 зол.

— Краєва хроніка. На залізничному двірці в Перемислі наїхав паровіз не особовий потяг, наслідком чого розбився поштовий амбулянс і тяжко потовклася два поштові службовці. — Підчас забави в Губичах пов. Добромилів побилися за дівчину чарубки, при чому Юрко Кріль постріляв у живіт Івана Калужинського. Написанка та його товариш Шеремету побили інші ровесники так тяжко, що обох відставлено до перемиського шпиталю. — У Кракові помер у 75 році життя д-р Броніслав Кадрас, визначний хірург, ем. професор краківського університету. — Віктор Бахла убив штилетом у Майдані (Дрогобиччині) свою наречену Йосипу Дуткіну, свою колишню наречену, яка його покинула і їхала до Львова, щоб взяти шлюб з іншим.

Коло парку Вільшина у Стрию поїзд переїхав вояка одного з місцевих полків Домініка Скурка; не відомо, чи йде тут про самовбивство, чи про нещасливий випадок.

— Замкнули грипе. На засіданні виділу гор і дисципліни, що розглядало справу бешкету підчас амагань Юнак—Україна в Дрогобичі, рішили замкнути грипе „Юнака“ для публіки.

— За образу румунського короля. Окружний суд у Коломиї засудив на 3 місяці в'язниці різника із Снятина Р. Смикала за те, що він підчас переїзду Карла II. крізь снятинську стацію приступив до військового відділу і висловився образливо про румунського монарха, який мав надіхати потягом. Смикала арештували і поставили перед суд.

— Помер ген. Довбур Мусиньський. У родинному изетку в Баторові під Познанем помер нагою у 70 р. життя генерал Довбур Мусиньський, б. вищий старшина російської армії, що після революції в 1917. р. став командантом польських збройних сил на терені Росії. Після вибуху повстання в Познанщині обняв команду над великопольськими військами. Він теж вислав допомогу польським військам, що билися з українськими у Сх. Галичині. Від 1920. р. не належав до активного стану армії.

— Природний приріст населення у Польщі в другому кварталі ц. р. дав 88.794 особи, коли в такому самому часі минулого року цей приріст дав 122.503 осіб. Найбільший приріст населення занотували в другому кварталі ц. р. на просторі львівського воєводства, а це 8.517 осіб. На Волинському воєводстві 6.702, на Поліссі 4.958, в станиславському воєводстві 3.605, а в тернопільському 3.520 осіб. Приріст населення римо-кат. дав 53.842, православного 14.614, греко-кат. 9.856, мойсеевого 8.633, євангелістського 1.185, і інших віроісповідань 119 осіб. Найбільший природний приріст у відсотках припадає на населення євангелістського віроісповідання, бо 9.8 на 1.000 мешканців. На другому місці є греко-кат. віроісповідання (7.9 на 1.000 мешканців), далше римо-кат. і православне (по 6.8 на 1.000 мешканців) та жидівське (6.2 на 1.000 мешканців).

— Ужгородська радіостанція. Один із найстарших хорів на Закарпатській Україні це хор богословів гр. кат. ліцею в Ужгороді. Ведучі успіхи хору були заслугою знаменитого диригента і знавця церковних пісень проф. Сильван. З причини недуги проф. Сильван відмовився вести далше цей хор і його місце зняв його талановитий ученик о. Стефан Гладюнок, який на свято Всіх Святих 1. листопада ц. р. в рамках ужгородської радіостанції представиться в часі 18—18.30 год. з своїм хором. У програму входять церковні пісні.

— Жахлива повінь знищила до тла сирійську місцевість Дмеір (на північний схід від Дамаску). Вода скопила понад 100 осіб — їхня доля невідома; крім того знів руїн місцевості видобули кількадесятьох небіжчиків. Сполука між Дамаском і Єрусалимом перервана. — Також на острові Суматрі виступили ріки; 40 осіб утонуло, понад 100 ранених.

— Реформа танців у Німеччині. Серед багатьох культурних реформ у Німеччині знаходиться на денному порядку справа реформи танцю який хотять узгіднити із загальними націонал-соціалістичними ідеями. Досі не вдалося створити щось оригінального в ділянці товариських танців. Коли гітлеризм дійшов до влади, лянсовано якийсь час проект радикальної націоналізації товариських танців, однаке без практичного висліді. На німецьких балах і дансінгах танцюють далше загально прийняті сальонові танки. Однаке реформаторських проєктів не зняхано. Під проводом Альфреда Розенберга відбувся недавно у присутності представників преси відчит Карла Гайдінга з „Культураму“ гітлерівської молоді. Прелегент пропонував уводити ступнево, обережно народні мотиви до товариського танку. Народні танці мають розвиватися наперед серед партійних формацій, звідсіль проникати до суспільности і здобувати право громадянства біля сальонових танків, а вкінці коли назріє повна реформа, зовсім їх заступити. Одночасно слід прямувати до збірного оформлення танців, у колі і т. п., щоб також у танку відбивався ідеал спільности, який проникає тепер цілу Німеччину. Щойно після тієї еволюції можна буде говорити про справжній „танець німецької радості“.

— Річні вістки. Найвищий суд у Вашингтоні затвердив присуд, яким засуджено на 75 літ в'язниці мурмана Патерзена за участь у застреленні білої жінки. — На двірці в Йокосамі зустрілися військовий потяг з електричним потягом, при чому загинули 22 особи а 10 вийшло з ранами.

ОГОЛОШЕННЯ

Шкіряні каганці

ремінні для поїз в найкращім гатунку, кожна величина по вол. 1.40, дивни по 60 сот., гарячі по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерейна Н. Б. А. Р. Е. Р., Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Солі-чандра“.

519

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Завтра медвіж“.

Субота 30. X. год. 7.30 „Завтра медвіж“.

Неділя 31. X. год. 12 год. „В свято-маленьку ніч“ казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра медвіж“; год. 7.30 веч. „Завтра медвіж“.

Театр Річкордностей:

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Жа-бонька“.

Субота 30. X. год. 7.30 веч. „Жабонька“.

Неділя 31. X. год. 3.30 попол. „Жабонька“; год. 7.30 веч. „Жабонька“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНІ:

29. X. Книжка чардаша.

30. X. Шалашут.

31. X. Добуш.

3 Березня іде театр до Золочева.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМІШЛИ (саля Робітничого Дому):

3. XI. Хмара.

4. XI. Маруся Богуслава.

5. XI. Ніч під Івано Купала.

3 Перемішля Театр вийде на Лем. земліну — Дубельці, Дніш, Березів, Завіт, Римаши, Лиско.

Концертне бюро М. Тірка:

29. X. Жінет Неве, І. лауреатка кон-курсу ім. Вагнерського.

Зол. 2.50

медалік з ланцюшком

з правдивого срібла

здає у б. Грінберга, Сикстуська 4

КІНА.

АПОЛОН: „Країна кохання“.

АТЛАНТИК: „Від Галатей“.

ВАНДА: „Шифра 77“, „Венгальський сир“.

ГРАЖІНА: „Тайни жовтого міста“.

ЕВРОПА: „Іх сто в нова одна“ (І. Дурба).

КАСІНО: „Боксера“ з Марк. Дітріх.

КОМЕРСІВНИК: „Знаєш“ на осн. пові-сти Дюлені-Мостовича.

МАРГЕНСЬКА: „Проваливши острів“ і комедія „Парада ніжок“.

МЕТРО: „Сон Франциско“ та ревія.

МІРАЖ: „Рай“ комедія з Патом і Па-тавом та Тібором Галіама.

МУЗАН: „Камелієва дама“.

ПАНО: „Дити шаста“ з Ліа. Гарсей.

ПАЛІС: „Зоря Рівєри“ з Ернст За-рай.

РАЙ: „Кішка“.

РІАЛЬТО: „Бургеатер“.

СВІТ: „Легіа прощаних“ і „Бродвей Біт“.

СІЛІВЕ: „Варієте“ і ревія „Ані-Людон ані Рім“.

ТОП: „Вітча Тараана“.

УТІХА: „Там минулого“ та ревія.

ХІМЕРА: „Тамго зазублені“.

ФОТОПЛЯСТИНОК:

(Іл. Марійська 5).

„Теплиці, Шменс, Пшани — славні жи-ці Чехословаччини“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 29. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика; 17.00 Соната в-дур на скар. і форт. Франк; 19.10 Вальси і любовні пісні, хор, форт. дует; 21.10 Солісти; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт белаяйск. орк.; 14.00 Скрипка; 18.10 Саломея, музика; 19.15 Нар. пісн. орк.; 20.45, 21.00, 22.00 Концерт симф. орк.; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей; 17.25 Со-лїсти; 19.25 Легка форт. музика у ан-трюх виступи; 20.35, 21.00 Вес. акад.; ДАВІШІЛІНДЕНДЕР 18.30 Сопран; форт. скрипка, акад.; 19.10 Вагнерів-ський концерт; 20.00 Теора Р. Штрауса; орк.; акад.; КОШІЦІ 18.00 Для Закарпат-

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ за душу бл. п. РОМАНА МЕГІКА емер. судді

відправитися у Львів в перші У-спення Пр. Д. М. (Волоський) в по-неділок 1. листопада п. р. в 8. год. На це Богослуження запрошують Радію, Товаришів і Звідомих По-кійного Дружина і син.

ти; МІЛІНО 17.15 Форт.; 18.50, 22.40 Роз-ривкова музика; 21.00, 22.00 „Шю ді Фор-туна“ муз. Фантазія Ліа Роса Пародія; ПРАГА 19.35 20.00, 21.00 „Дом Хуан“ оп. Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.30 Форт.; 18.45 Пісн.; 21.15 Камер. музика; 21.30, 22.00, 23.00 „На парвський хвилі“ розр. програ-ма; РІМ 17.15, 18.50 Розр. музика; 21.00, 22.00, 23.00 „Фавот“ оп. Гуселі.

Субота, 30. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісенки, музика; 18.00 Оп. мелодія; 22.30 Танк. музика; БІНГО-РОД 18.30 Форт.; 18.50, 19.00 Спіа; 22.20 Нар. пісн.; БУДАПЕШТ 12.05, 12.30 Са-лдом музика; 17.30 Циг. музика; ВІ-ДЕНЬ 15.15 Концерт мандоліністів; 19.30, 20.00 21.00 „Фантазія“ оп. Супе; 21.40 Ві-олончель; ДАВІШІЛІНДЕНДЕР 14.00 Музика; 22.50 Концерт; КОШІЦІ 18.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛІНО 19.00, 20.40 Розр. музика; 21.00 Орк. концерт; 22.10 Концерт малого хору; ПРАГА 12.35 Концерт айск. орк.; 17.55, 18.00 Моцар-тський концерт; 20.55, 21.00 Концерт; чеська музика; 22.30 Танк. музика; РА-ДІО ПАРІ 18.00 Для дітей; 18.15 Для наймолодших; 18.45 Пісн.; 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РІМ 19.30 Розр. музика; 20.50 Скеч; 21.00, 22.00 „Фрескі-та“ оп. Лотара.

ЛВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 29. жовтня 1937.

6.15—8.00 Радіоша ауд.; 11.15 Для шкіл: „Мана“; 11.40 Форт. теора Шумана з п.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Музика з п.; Полудн. денник; Кн. П. Понітов-ський; 13.50 Легка музика з п.; 14.55 Біржа; 15.00 Ольбратові лічарі; Музи-ка з п.; 15.20 Викучі вістки з міста і провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Як працюють наші мамі; 16.00 Гутірка з хоріми; 16.15 Концерт айск. орк.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Англіська ко-операторка; 17.15 Буосні; Соната на скар. і форт. оп. 36. ч. 2 г-моль; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Турног. інформатор; 18.15 Пісн. у ан. Ян. Яну-квіни, сопр. у супр. форт.; 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.55 Люди та під-сонні; 19.00 „Наполеон“ Раймол, фрагм. 19.35 „Дом Хуан“ оп. Моцарта; у пе-рері Веч. денник; Актуальна гутірка; Вітмох із Валрозового „Дом Хуана“; 22.15 Католицькі мей заборозом мо-рального і сусп. ладу; 22.30 Легка і танк. музика з п.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Останні акарамі, муз. репортаж.

Субота, 30. жовтня 1937.

6.15—8.00 Рад. ауд.; 11.15 Опітаймо пі-соньки, ауд. для шкіл; 11.40 Легенди з п.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Мистець-ний танок, орк., скар. форт.; 12.45 Кон-церт балаж; 13.30 Господарські вістки; 13.45 Театр Умні для дітей; „Про Іваса, що ісам шива роботи“ на осн. казки Ю. Словацького; 14.15 Фантазія на теми ві-домих пісонь, орк. (у програмі В. Барвін-ський; Мінітури на тему українських нар. пісонь); 16.45 Отворення радіонес-танів в Видомі; 17.00 Як король подо-рожував до Пешчин і відвідував канал Огіньського; 17.15 Від Атеи до Байрайт; Матушні з історії опери; сопр., тенор; форт.; 17.50 Наша програма; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Камер. концерт, форт., скар. віол.; 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.55, 19.50 Актуальна гутірка; 19.00 Пісенні заулазки, ауд. для дітей; За-душний денк, літ-муз. акад.; 20.00 „Рав-то жоло“ найгарніші мелодії та жон-глі; 20.45 Веч. денник; Акт. гутірка; 21.45 Скеч; „По-американськи“; 22.00 Орк. концерт; Марія Френца, сопран; Лідіа Кеппра тенор; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з гр. п.; у перерві год. 23.10 „За Францискі акад.“ „Меч“, „Перегона“.

БІРЖА.

Львів, 28. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89.38, 88.95, Долари американські 5.29.50, 5.27.00, долари канад. 5.29.00—5.26.50. Фларени гол. 293.32—291.60, Франки фр. 17.95—17.41, Франки швейцарські 122.35—121.52, фунти англ. 26.29—26.13, Італійські ланц. 100.20—99.80, Корони ч. 17.50—16.50, Кор. дан. 117.29—116.45 Кор. норв. 132.03—131.05, Корони шв. 135.43—134.45, Ліри, італ. 22.00—21.20, Марки фінлянд. 11.61—11.20, Марки нім. 123.00—117.00, Шил-лінги австр. 25.00—27.00, Тель Анія 26.20—25.90, Марки нім. срібні 125.00—125.00

Анци.

4 і пів проц. внутр. 55.13, 55.38, 55.38, 4 поз. анц. і см. нент. і см. 0.925, серія 53.25, 5 акадін, 60.00, 4 прем. дол. 38.73 консол. 39.00, 18.55, 58.50, анц. ост. др.

Папери.

Банк Польський 100.00, Цукор 34.00 Вугіль 23.25, 13.00, Ліанпоп 20.40, Мод-жеві 10.00, Островень 23.00, Габербуш 41.00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 28. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десерт. бланк. без оп. 2.95 зол. 1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3.00 зол. 1 кг. масла експ. вид. з опак. 3.00 зол. молоко 15—16 сот. анця (копа) 4.45 зол. Ісвадєнція на масло анжикова, на молоко та анця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Кружка Р. Шк. ім. Ганни Барвінок відбудуться 4. XI. в год. 5. попол. в домішній при вул. Мохнацько-го 12. Просимо членів численно явитись. Старшина.

Святочні Сходини Членів Кружка Р.Ш. ім. Ганни Барвінок відбудуться 31. жовтня п. р. в год. 16.30 пополудне в до-мішній при вул. Мохнацького 12. На де-якому порядку реферат д-ра Володимир-а Отаросольського. Старшина Кружка.

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ повнокомфортне жор-дорне соняшне гарне мешкання до ви-найму. Длугоша 37. 1961 1—2

ПОКІЯ, передпокій, кухня 35 зол. Два покія, передпокій, кухня 50 зол. побіч Личацького парку, нова хата, без по-датку, відомість „Трансакції“, Длуго-ша 1. 1941 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське по-ручає фірма Л. Розакевський, Львів. Академічна 2 (готель Жорка). 1962 1-8

ФОРТЕПІЯНИ, піаніно, фісгармонії зна-мениті, гармонізовані — дешево продає, міши Ганак, Писудського 21, І. пов. 1456 19—20

НАУКА

ПРИМАЮ на тримісячний курс крою і шиття та білизнярства. ПІСАРСЬКА МАРІЯ, Станіслава вісім. 1965 1—3

ТАНЦІВ вчать першорядно збірно і від-дільно „Mondain“, Сикстуська 23. 1963 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Ф-МА КЕРАМІКА шукає агентів та а-генток, що займалися продажем порцели-ни з вишвакою. Зголошення: Ф-ма Ке-раміка, Львів, Галицька 5. 1678 1—3

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, котра позичить від добру запоруку на 1—3 місяці 500 до 1000 зол., дістане від зарп. постійну посаду з платіжною 100—150 зол. місячно. Голоситись найтішніше до 5. XI. п. р. до „Діла“ під „Народа“. 1—1

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагодикує всі справи тор-говельні та для інформації, заощаджу-ючи зайву подорож до Варшави. У до-мішній Бюра постійний саліон-фінанс „Гуцулка“, що закуповує і приймає з комісово продаж виробів українського народного мистецтва, промислу (кн-лимок, ліжники, вишивки, кераміку в де-режливий різьбу). Варшава, вул. Мар-шалковська 37 А, м. 2 (тел. 9-83-93). 1652 16—30

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфувальна шліфа А. Турген тепер Бема 12 а. тел. 224-81. 1950 1—30

ВЗОРІ до гофту, найдешевше, наймод-ніші. Рісвинче заведення, Львів, Геть-манська 24. 3—6

ОГОЛОШЕННЯ.

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО ПЕРЕВОЗИ

меблі і товари виконує та всіма спеціалістичні заходи поляднує

„ГАРМА“

спеціалістично перевозова кооператива Львів, ул. Потоцького ч. 11 а (друга брама) тел. 111-21 2—6

ЛІКАРСЬКО-ШПИТАЛЬНІ МЕБЛІ

всілякого роду виконує єдиний фахівець із цієї ділянки українськ — шляхетський майстер

СТЕПАН КЛАК

Замовлення приймає ф-ма Олекс. Машия, Львів, Валова 27, тел. 116-60

Меблеві покриття жінки, дивани, ператні, живо-тлум, налі і намітки, в найбільшій виборі

ФРЕНКЕЛЬ І ЛІДЕР

Львів, Леґіонів 29, в підвірті, тел. 286-38.

Столярська робітня

поручає всілякі меблеві виробу на замовлення та готує на складі

Марія Міхаліцький

Львів, Потоцького 38 1-4

Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і клеї продукуює хемічна фабрика

„СОНЦЕ“

сп з обм. відп.

Варшава, Людна 6/8 тл. 9-33-38

Донагати всіма.

Нововідкрите торговельно-тран-

спортне бюро

ІВАНА ПАРУБЧАНА

у Львові, вул. Домініканська ч. 7 тел. 242-19.

порукається П. Т. Українським Промисловим і Торговельним Фір-мам, які єдине підприємство на мі-сто Львів, що поширює, Магазинкує і перевозить предмети украї-нського виробництва. 1-3

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІР-МАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШО-МУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИ-КУВАТИСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб-ріці оголошень зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повніках зол. 0.50
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова: матримоніальні і приват. кореспонденція по кутно, продаж, вишва і т. п. зол. 0.15
шукають праці зол. 0.10
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 зол. 480—
Остання сторінка 1/2 зол. 250—
Остання сторінка 1/4 зол. 190—
Остання сторінка 1/8 зол. 70—

Вя одякцію відповідає Олександр Костик.

Видіє Видівничі Спіджа „Діло“

В друкарні Вид. Спіджа „Діло“, Львів, Ринком 10